

Масові відкриті онлайн курси в системі підготовки майбутнього вчителя до медіаосвітньої діяльності

Людмила Петрівна Остапенко*, Ольга Костянтинівна Соловійова#
Кафедра інформатики, Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди, вул. Валентинівська, 2, м. Харків,
61168, Україна
ost_lp@mail.ru*, olga.kaf.info@gmail.com#

Анотація. *Метою дослідження є розгляд особливостей реалізації підготовки медіа педагога та створення анотованого переліку масових відкритих онлайн курсів (МВОК) для цієї підготовки. Задачами дослідження є аналіз існуючих онлайн курсів різного спрямування для різнопланової підготовки педагога до здійснення медіа освітньої діяльності. Об'єктом дослідження є процес підготовки майбутніх вчителів до медіа освітньої діяльності. Предметом дослідження є використання потенціалу МВОК в системі підготовки майбутнього медіа педагога. В роботі розглянуто вимоги до сформованості основних медіа-інформаційних компетентностей вчителя, проведено аналіз існуючих онлайн курсів для формування зазначеної компетентності. Для оцінки ефективності використання онлайн курсів в системі підготовки медіа педагога планується експериментальна перевірка. Результати дослідження планується узагальнити для формування рекомендацій щодо використання масових відкритих онлайн курсів в системі підготовки медіапедагога.*

Ключові слова: масові відкриті онлайн курси; медіа та інформаційна компетентність майбутнього вчителя.

L. P. Ostapenko*, O. K. Solovyova#. Massive open online courses in the system of training of future teachers including practice of Media education

Abstract. *The aim of the study is to consider the details of the training for teachers including practice of media education and creating an annotated list of massive open online courses for this training. The objectives of the study are to analyze existing online courses of various kinds for the diverse teacher training to implement media education activities. The object of research is the process of training of future teachers including media educational activities in their practical work. The subject of research is the applying of potential of MOOC in the training of future media educators. The basic requirements for formation of media and information competence of the teacher are considered, existing of online courses for the formation of that competence is analyzed.*

Experimental verification to assess the efficiency of online courses in training of media educators is planned. *Results of the study:* summarizing the development of recommendations for using the massive open online courses in training of media educators is planned.

Key words: massive open online course; media and information competence of future teachers.

Affiliation: H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, 2, Valentynivska Str., Kharkiv, 61168, Ukraine.

E-mail: ost_lp@mail.ru*, olga.kaf.info@gmail.com#.

Сучасні світові тенденції в освітньому просторі обумовлюють зміни та нові вимоги до професійної підготовки майбутніх вчителів, як фахівців з високим рівнем професійної майстерності та компетентності, здатних до професійного саморозвитку та самовдосконалення, конкурентоспроможними на ринку праці. Однією з важливих складових в системі підготовки такого вчителя в умовах інформаційного простору є володіння медіакомпетентністю та медіаграмотністю, оволодіння спеціальними знаннями, вміннями, навичками у сфері медіа та уміннями використовувати медіа як джерело самоосвіти та професійного розвитку.

У структурі медіаінформаційної компетентності (грамотності) майбутнього вчителя можна виділити наступні компоненти: 1) розуміння місця і ролі масової інформації в соціумі; 2) наявність навичок виборчого споживання інформації; 3) існування індивідуально усвідомленої інформаційної моделі зовнішнього світу і суб'єктивних інформаційних фільтрів; 4) наявність компетенцій самостійного зіставлення різномірних джерел медіаповідомлень і пошуку в них протиріч; 5) навички пошуку необхідної інформації та встановлення ступеня її достовірності; 6) здатність визначати відмінності між реальними подіями/об'єктами та їх медійним відображенням, а також розуміння причин цих розбіжностей; 7) компетенції самостійного продукування інформаційних потоків як на контактному міжсуб'єктному рівні, так і на дистанційному рівні мережевої взаємодії [1]; 8) навички використання медіа інформації в професійній педагогічній діяльності.

Для підготовки такого фахівця, здатного до здійснення медіадіяльності, використовують різні підходи, а саме: спеціальний (навчальна дисципліна, курс за вибором), факультативний (гуртки, клуби, позааудиторна діяльність), інтегрований (впровадження елементів медіаосвіти в наявні навчальні дисципліни). Але з урахуванням відсутності навчальної нормативної дисципліни, яка б змістовно відповідала вимогам підготовки майбутнього вчителя до здійснення медіаосвітньої діяльності, особливої уваги слід приділити такій формі

навчання як масові відкриті онлайн курси (МВОК).

Існують різні платформи для МВОК, такі як: Coursera, EdX, Prometheus, Университет онлайн та інші. Кожна з цих платформ пропонує курси, які можуть стати у нагоді в процесі підготовки майбутніх медіа педагогів. Аналізуючи контент та цілі курсів, можна виокремити такі медіа-спрямовані курси, які допоможуть реалізувати різні напрями підготовки фахівця.

Так, можна виокремити пропедевтичний рівень підготовки майбутнього педагога до медіа освітньої діяльності. В рамках підготовки на цьому рівні можна запропонувати навчання на наступних курсах:

– «Цифрові комунікації в глобальному просторі» (Prometheus), метою якого є поширювання знання про інформаційні технології та комунікації, про основні види веб-ресурсів та специфіку їх створення й використання у сучасному інформаційному просторі, опанування хмарними технологіями та інструментарієм роботи із соціальними мережами, цифровий етикет та захист від кіберзагроз;

– «Metaliteracy: Empowering Yourself in a Connected World» (Coursera), метою якого є навчити орієнтуватися, знаходити, критично оцінювати та продукувати інформацію у відкритому просторі Інтернет та соціальних медіа середовищах.

Такі курси можуть передувати вивченню основних питань медіаосвіти та сформувати технологічні навички, які будуть використовуватися при роботі на спеціалізованих курсах, що присвячені питанням медіаосвіти.

Наступним є рівень спеціальних курсів, а саме:

– «History and theory of media» (Coursera), метою якого є формування базових уявлень про розвиток медіа та медіа систем, про історію медіа як історію розвитку соціального інституту. Також, значну увагу приділяється розгляду основних теорій медіаосвіти;

– «Media LIT: Overcoming Information Overload» (EdX), метою якого є формування медіаграмотності слухача курсу, здатного аналізувати та створювати засоби масової інформації, формування активного користувача засобів масової інформації;

– «Інформаційні війни» (Prometheus), метою якого є теоретичне опанування сутністю та специфікою феномену інформаційних війн, різних типів «гібридних» війн, сутністю поняття пропаганда, дезінформація, конспірологія тощо;

– «Making Sense of the News: News Literacy Lessons for Digital Citizens» (Coursera), метою якого є розвиток критичного мислення під час пошуку достовірної інформації в новинних повідомленнях, знайомство з ключовими елементами новинної журналістики;

– «Інтернет-медіа» (Prometheus), метою якого є знайомство з особливостями роботи редактора онлайн-медіа видання, особливості роботи з мультимедійним контентом, основи інтернет-реклами та особливості просування видання та організації спілкування з аудиторією за допомогою соціальних мереж;

– «Launch Your Journalism Career» (Coursera), метою якого є ознайомлення з етичними стандартами журналіста для збирання інформації та принципі створення новинних повідомлень, ознайомлення з тенденціями соціально-орієнтованої журналістики та особливостями роботи журналістів в різних сферах (газети, журнали, телебачення, новітні медіа тощо);

– «Ethical Social Media» (Coursera), метою якого є ознайомлення з питаннями он-лайн ідентифікації соціальних медіа спільнот та їх користувачів, особливостями використання можливостей соціальних спільнот, які використовують державні установи для спілкування з електоратом, формування практичних навичок розвитку власного професіонального профілю в соціальних медіа на етичних засадах.

Розглянуті курси можуть бути використані для ознайомлення з основними поняттями медіаосвіти та виступати підґрунтям для побудови системи уявлень про медіа як соціальний інститут, механізмами утворення, існування, впливу та можливостей опору цьому впливу.

В контексті підготовки медіапедагога цікавими є наступні курси, які спираючись на сформовані основні поняття медіаосвіти та технологічні навички роботи з медіа контентом, дозволять побудувати траєкторію для просування власної професійної репутації:

- «Комунікаційні інструменти для побудови репутації» (Prometheus);
- Introduction to Personal Branding (Coursera).

Отже, з урахуванням важливості та переваг онлайн-курсів слід віднаходити можливості поєднання їх з традиційними формами педагогічної взаємодії [2]. Застосування концепції масових відкритих онлайн-курсів дозволить розширити можливості будь-яких форм навчання майбутнього педагога, зробить процес опанування теоретичних основ обраної професії у віртуальному онлайн просторі, при цьому практичні уміння і навички можуть здобуватися під час аудиторних занять. Таке поєднання значно інтенсифікує процес підготовки фахівця, зокрема медіапедагога.

Список використаних джерел

1. Венедиктов С. Нова парадигма інформаційної компетентності особистості [Електронний ресурс] / Сергій Венедиктов // Збірник статей Четвертої міжнародної науково-методичної конференції «Практична

медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи», 18-19 березня 2016 р., Київ. – Київ : Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2016. – С. 321-330. – Режим доступу : http://www.aup.com.ua/ml/Zbirnuk_konf_2016.pdf.

2. Кузьменко Г. Масові відкриті онлайн-курси у контексті трансформації вищої освіти України / Григорій Кузьменко, Олексій Хорольський // Педагогічні науки. – 2016. – № 63. – С. 56-61.

References (translated and transliterated)

1. Venydyktov S. Nova paradyhma informatsiinoi kompetentnosti osobystosti [New paradigm of information competence of the individual] [Electronic resource] / Serhii Venydyktov // Zbirnyk statei Chetvertoi mizhnarodnoi naukovo-metodychnoi konferentsii «Praktychna mediahramotnist: mizhnarodnyi dosvid ta ukrainski perspektyvy», 18-19 bereznia 2016 r., Kyiv. – Kyiv. : Tsentr Vilnoi Presy, Akademiia ukrainskoi presy, 2016. – S. 321-330. – Access mode : http://www.aup.com.ua/ml/Zbirnuk_konf_2016.pdf. (In Ukrainian)

2. Kuzmenko H. Masovi vidkryti onlain-kursy u konteksti transformatsii vyshchoi osvity Ukrainy [Massive open online courses in the context of transformation of higher education Ukraine] / Hryhorii Kuzmenko, Oleksii Khorolskyi // Pedagogichni nauky. – 2016. – #63. – S. 56-61. (In Ukrainian)